

VLAAMSE OUDERENRAAD

Advies 2007/3
Voorontwerp van decreet houdende de bevordering van de
participatie aan cultuur, jeugdwerk en sport
(participatiedecreet)

VLAAMSE OUDERENRAAD

Advies 2007/3

Voorontwerp van decreet houdende de bevordering van de participatie aan cultuur, jeugdwerk en sport (participatiedecreet)

Inleiding

Het kabinet van de heer Anciaux, Vlaams minister van Cultuur heeft een voorontwerp van decreet opgesteld betreffende de participatie aan cultuur, jeugdwerk en sport.

Hierin wordt:

- een structurele subsidiëring voorzien van (twee) participatie-instellingen;
- subsidiëring van verenigingen met een specifieke expertise (die het bevoegdheidsterrein van de minister overstijgt);
- van participatiebevorderende verenigingen en initiatieven van en voor kansengroepen;
- van hobbyverenigingen,
- tussenkomst in de uitkoopsom van bijzonder cultuuraanbod;
- subsidiëring van proeftuinen die de participatie bevorderen en van
- evenementen ter bevordering van de participatie.

De werkgroep 'Cultuur, onderwijs en vorming' en de commissie 'Sport en bewegen' hebben dit voorontwerp besproken en een ontwerp van advies voorgelegd aan de Raad van Bestuur van de Vlaamse Ouderenraad om reeds in een vroeg stadium van de besprekingen advies uit te brengen bij dit voorontwerp. De Vlaamse Ouderenraad is zo vrij het volgende advies, dat goedgekeurd werd op de Raad van Bestuur van 21 november 2007, aan te bieden:

ADVIES

Overweging 1

Het is uiteraard een goede zaak dat de Vlaamse regering de participatie van een aantal groepen aan het culturele en sportgebeuren wil stimuleren. Dat daarbij niet alleen gekeken

wordt naar het 'deelnemen aan' maar ook naar de mate van betrokkenheid (deelhebben in) kan alleen maar worden toegejuicht.

Het valt ons op dat in het voorontwerp van decreet nauwelijks aandacht wordt geschonken aan het recht *van ouderen* om te participeren aan het culturele leven (uitgezonderd in art. 25 waar een aantal ouderenvoorzieningen worden genoemd) en hier ook aan bij te dragen. Dit doet vermoeden dat er alsnog te gemakkelijk wordt voorbijgegaan aan de betekenis van participatie aan het cultuur- en sportgebeuren voor een verouderende samenleving. Concreet moet men hierbij denken aan de bijdrage die vanuit het cultuur- en sportbeleid kan en moet gegeven worden aan het versterken van de zelfredzaamheid en de maatschappelijke inzet op latere leeftijd. Van enige stimulansen in deze richting is er binnen dit decreet geen sprake. Dat wordt een gemiste kans. Deelnemen aan en deelhebben in lijken wel een doel op zich. Aan de meerwaarde ervan voor de persoon en voor de gemeenschap wordt nauwelijks aandacht geschonken.

Voorts moeten wij opmerken dat heel wat ouderen tot de doelgroepen behoren die in het kader van het ontwerpdecreet als preferentieel worden genoemd. Uit gegevens van Eurostat is geweten dat in ons land gemiddeld 14% van de bevolking als arm kan worden aangeduid, maar 22% van de ouderen als zodanig moet worden gekarakteriseerd. Omgerekend zijn dat ongeveer 240.000 Vlamingen. Daarmee behoort ons land tot de slechtst presterende van Europa. Voorts lopen met de leeftijd meer mensen kans om te moeten leven met een handicap. De mobiliteit neemt met de leeftijd af, wat ook voor ouderen een belemmering vormt om deel te nemen aan het culturele leven. Onder de ouderen neemt het aantal mensen van etnisch-cultureel verschillende afkomst toe. Tenslotte is ook geweten dat de laaggeletterdheid onder de oudere bevolking groter is dan onder de jongere bevolkingsgroepen. Dit vormt een bijzonder grote belemmering voor het participeren aan het culturele en sociale gebeuren. Hier kan nog aan toegevoegd worden dat 'contactarmoede' in het algemeen één van de grootste belemmeringen vormt voor participatie.

Advies 1

Voeg in art 15 §1 een categorie kansengroepen toe: de 'kansengroep ouderen' en omschrijf deze (in art. 2) als volgt: *ouderen die omwille van hun financiële situatie, fysieke conditie, etnisch-culturele afkomst of lage scholingsgraad extra drempels moeten nemen om te kunnen participeren aan het cultureel en maatschappelijk leven.*

Overweging 2

Heel wat sociaal-culturele en sportorganisaties leveren nu al bijzondere inspanningen om allerlei kansengroepen bij hun werking te betrekken. Sommigen hebben dat zelfs statutair tot opdracht. Dat de minister bijkomende inspanningen wil doen om de participatie te bevorderen kan uiteraard alleen maar worden toegejuicht. Maar ook de bestaande initiatieven kunnen wat dat betreft een duwtje in de rug gebruiken en wellicht kunnen in samenwerking met deze nog de beste resultaten worden bereikt.

Organisaties of federaties die een werkingssubsidie ontvangen van de Vlaamse overheid komen niet in aanmerking voor subsidiëring op basis van dit decreet. Ook niet wanneer zij, los van de basisopdrachten die ze decretaal verplicht zijn, andere verruimende en vernieuwende initiatieven willen nemen. Zij hebben nochtans vaak de knowhow om dergelijke initiatieven te ontwikkelen (bvb cursus voor bewegingsanimatoren van de rusthuizen).

In dit decreet wordt een klimaat gecreëerd dat de oprichting van nieuwe vzw's, die aan minder kwaliteitseisen moeten voldoen om gesubsidieerd te worden, aanmoedigt. Er is daarenboven geen enkele garantie van 'toeleiding' tot bestaande structuren. Het gevaar bestaat dat zo 'concurrentiële' initiatieven ontstaan die niet flankerend werken.

Art. 6 §1 zegt dat de nieuwe vzw's, vertrekkend vanuit de leefwereld en het perspectief van kansengroepen, de participatie van deze groepen aan cultuur, jeugdwerk en sport moeten versterken. Indien deze doelstelling beoogt dat de nieuwe vzw's tegelijkertijd op de drie domeinen dienen te spelen, worden alle 55-pluswerkingen uitgesloten aangezien zij geen jeugdwerking kunnen verwezenlijken. Gezien de demografische evolutie gaat het om een niet onaanzienlijk aandeel van de bevolking (in 2020 zijn er in Vlaanderen 2.200.000 vijfenvijftigplussers).

Advies 2

Geef in het decreet aan hoe de sociaal-culturele en sportorganisaties betrokken zullen worden bij de beoogde bevordering van de participatie aan het culturele en sportgebeuren.

Bijkomende overweging

Zowel in de gemeentelijke cultuur- en sportbeleidsplannen, als in de ouderenbeleidsplannen en in de plannen lokaal sociaal beleid zou aan de participatie aan het sociale en culturele leven van de 'kansengroep ouderen' speciale aandacht moeten worden geschonken.